

przyjęty w omawianej pracy schemat badania dróg oddziaływania pandektystycznej dogmatyki w XIX-wiecznej Rosji. Udział w takich pracach wydaje się interesującą i użyteczną propozycją badawczą także dla polskiej romanistyki.

WOJCIECH DAJCZAK (Poznań)

Ecclesia – Studia z Dziejów Wielkopolski, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza – Wydział Teologiczny, tom I, Poznań 2003, ss. 312.

W 2003 r. ukazał się tom pierwszy rocznika *Ecclesia – Studia do Dziejów Wielkopolski*, który jako periodyk naukowy wydawany będzie corocznie przez Wydział Teologiczny Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Tom objął część zawierającą artykuły naukowe (s. 7–292) oraz tzw. *Posnaniensia Bibliographica Selecta* – a więc recenzje (s. 293–308).

Periodyk eklezjalny nie przedstawia się bynajmniej jako ściśle teologiczny. Redakcji bliskie są prace dotyczące spraw kościelnych Wielkopolski od średniowiecza po współczesność. Tom zawiera 15 artykułów, których tematyka zdaje się nadawać piśmu interdyscyplinarny charakter. Przeważają artykuły ściśle historyczne, których naliczyłem 10, ale wśród nich aż 7 poświęcono kardynałowi Mieczysławowi Halce Ledóchowskiemu, w związku z jego setną rocznicą śmierci. Napisali je: krewny i imiennik arcybiskupi Mieczysław Ledóchowski, Zygmunt Zieliński, Jerzy Pietrzak, Anna Marciniak, Ambroży Andrzejak, Piotr Franciszek Neumann i Ligia Wilkowska. W zakresie ściślej historii mieszczą się także prace: Józefa Dembińskiego, Poznański okres życia i działalności biskupa Radońskiego i Feliksa Lenorta o otwarciu nowego Seminarium Duchownego w Poznaniu w 1896 r. Artykuł natomiast Mariana Fąki: Dzieje okupacyjne Kapituły Metropolitalnej w Poznaniu ma dla mnie wartość źródłową z uwagi na przytoczone *in extenso* i częściowo w formie fotokopii wyjątki protokolarza Kapituły za okres od 28 sierpnia 1939 r. do 30 października 1939 r. oraz tekst pt. *Lata 1939 do 1945. Pro aeterna rei memoria*. Teksty te pochodzą od sekretarza Kapituły ks. Infulata Franciszka Rucińskiego-Nagórnego. Mają one wartość jako źródło do historii *tout court* i do historii ustroju Polski. Jako poznaniak, który cały koszmar okupacji niemieckiej w II wojnie światowej przecierpiał w Poznaniu, oglądałem tę publikację (fotokopie) i przeczytałem tekst z ogromnym zainteresowaniem i pożytkiem.

Historyczno-ustrojowymi tekstami są też artykuły: Marty Czyżak, Notariusze Kapituły gnieźnieńskiej w XV w. i Leszka Wilczyńskiego, Ordynariat arcybiskupi w Poznaniu i Kancelaria Prymasa Polski w dwudziestoleciu międzywojennym. Wreszcie 3 artykuły – mimo swego historycznego charakteru – wydają się mieć zabarwienie socjologiczne. Są nimi prace Krzysztofa Kaczmarka, Konwent dominikanów poznańskich w średniowieczu; Piotra Franciszka Neumanna, Dobrodzieje poznańskich karmelitów bosych w XVII w. i w pierwszej połowie XVIII w.; Anzelm Weisa, Filadelfia wielkopolskiego duchowieństwa z 1777 r.

Nie wchodząc w merytoryczną dyskusję w obszarach tak różnych tematycznie, chciałbym stwierdzić wysoki poziom naukowy wspomnianych publikacji. Wyrażam też zadowolenie z pojawienia się nowego periodyku, zainteresowanego Kościołem w Wielkopolsce w szerokim – tzn. właściwym – chronologicznie i terytorialnie zakresie.

JERZY WALACHOWICZ (Szczecin)